

Research Paper

Investigating the Political Participation of Women over 18 in Ahvaz

Hossein Hajipour¹, Yousef Amini^{1*}, Manouchehr Kordzangane¹

1. Department of Sociology, Shoushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran.

Received: 2021/06/26

Revised: 2021/10/07

Accepted: 2021/10/22

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jzv.2022.28318.3602

Keywords:

Women's Political Participation, Social Capital, Political Trust, Socioeconomic Status, Ethnic Identity

Abstract

Introduction: The political participation of women in Ahvaz is an important issue due to its ethnic diversity and geopolitical position in Khuzestan province. Therefore, it seems necessary to study the political participation of women in the voting age (over 18 years) in Ahvaz.

Materials and Methods: The statistical sample of the present study is equal to 200 women over the age of 18 living in the city of Ahvaz and has been obtained using the Cochran's formula. In this study, the multi-stage cluster sampling method has been used. Research data of this research have been collected in a survey using a questionnaire. Also, SPSS software is used to analyze the data of this research.

Findings: The Five independent variables of this study are social capital, political trust, socio-economic status, ethnic identity, the use of mass media. The findings show that the five independent variables used in this study with the variable Research dependents have a positive and significant relationship.

Conclusion: The higher the women of the statistical research community have social capital, political trust and socio-economic status, as well as have a strong ethnic identity and use more mass media, the more political participation they have in society.

Citation: Hajipour, H., Amini, Y., Kordzangane, M., Investigating the Political Participation of Women over 18 Ahvaz: Quarterly Journal of Women and Society. 2022; 13 (51): 41-64.

***Corresponding Author:** Yousef Amini

Address: Department of Sociology, Shoushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran.

Tell: 09916899058

Email: Yousefamini@gmail.com

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Extended Abstract

Introduction

The city of Ahvaz is known as a treasure trove of cultures due to its ethnic and cultural diversity and consists of various ethnic groups, and is one of the areas that have undergone changes and transformations throughout their contemporary history. This shows the importance of the role of women in determining the fate of the region and political decisions; therefore, the city of Ahvaz is a suitable place to study women's electoral behaviors. Accordingly, the present study, considering the importance of the role of women, seeks to identify the factors affecting political participation and electoral behavior of women and different ethnicities in the city of Ahvaz. Therefore, it is necessary to study the political participation of women over 18 years old in Ahvaz and the researcher in this study seeks to identify individual and social factors affecting the political participation of women over 18 years old in Ahvaz.

Materials and Methods

To achieve the objectives of this study, four categories of integrated theories related to political participation (1- lack of women's political participation 2- women's movement in the West and political participation 3- women's movement in Islamic countries and Iran 4- institutional theory of Samuel Huntington) were used. In this research, the survey method (field finding method with descriptive and exploratory goals) has been used. The statistical population of this study is women over 18 years old and living in Ahvaz. Estimation of sample size using Cochran's formula and sample selection was performed by multi-stage cluster sampling method in the form of 5 steps in the eight districts of Ahvaz municipalities and neighborhoods and streets of Ahvaz city, which two hundred statistical samples of women living in randomly selected residential houses, neighborhoods and streets in Ahvaz in 2019 were randomly

selected from 437,544 women over 18 years old in Ahvaz (according to the national census in 2016). The questionnaire of the present study is researcher-made and approved by the supervisors and consultants. Therefore, it has formal validity, which is one of the important types of content validity. Also, to measure the reliability of the research tool, the most widely used validation method, Cronbach's alpha, was used in this study. The alpha obtained for all items was a significant value of 0.87, and in this study, SPSS software was used to analyze the data. The measurement level of the dependent variable of this research is distance. Therefore, Pearson correlation coefficient test was used to measure the relationship between independent variables that are at the level of distance and relative measurement and Spearman and Chi-square correlation coefficient test was used to measure the relationship between independent variables that are at the level of rank and nominal measurement.

Findings

Pearson correlation coefficient test was used to measure the relationship between independent variables that are at the level of distance and relative measurement and Spearman and Chi-square correlation coefficient test was used to measure the relationship between independent variables that are at the level of rank and nominal measurement. In all six hypotheses of this research, by performing the mentioned tests, the H1 hypothesis is confirmed with 0.95 Confidence and the H0 hypothesis is rejected.

Based on the results of Pearson correlation coefficient test with a value of 0.352 and a significance level of 0.05, there is a positive and significant relationship between the independent variable of social capital and political participation of women over 18 years of age in Ahvaz. Therefore, the first hypothesis of the research is proved.

Pearson correlation coefficient test of the second research hypothesis with a value of 0.459 and a significance level of 0.05 shows that there is a positive and significant relationship between the independent variable of political trust and the dependent variable.

Spearman correlation coefficient test of the third hypothesis with a value of 0.238 and a significance level of 0.05 shows a positive and significant relationship between the independent variable of socio-economic status and the dependent variable of political participation of women over 18 years in Ahvaz. Therefore, the third hypothesis of the research is confirmed.

Chi-square test of the fourth hypothesis of the study with a value of 19.23 and a significance level of 0.05 indicates a positive and significant relationship between the independent variable of ethnic identity and the dependent variable of political participation of women over 18 years of age in Ahvaz. Therefore, the fifth hypothesis of the research is confirmed.

Pearson correlation coefficient test of the fifth hypothesis of the research with a value of 0.327 and a significance level of 0.05 shows a positive and significant relationship between the independent variable of mass media use and the dependent variable of political participation of women over 18 in Ahvaz. Therefore, the sixth hypothesis of the research is confirmed.

Discussion

The hypothesis "there is a relationship between social capital and political participation of women over 18 in Ahvaz" was derived from the theories of political institution by Samuel Huntington and the theory of different socialization in the theoretical framework of the research. In these theories, people's participation in social affairs, including participation in politics, is explained on the basis of individuals' social capital. Also, the results obtained in the research of Mr. Mohammad

Hossein Panahi and Mr. Darabi are in line with the present research.

The hypothesis that "there is a relationship between political trust and political participation of women over the age of 18 in Ahvaz" is derived from the theories of lack of political participation of women. According to these theories, women learn certain values from the political culture in which they are socialized, and these, in turn, influence political behavior. Social learning theory predicts that differences in political participation stem from the values, beliefs, and feelings about politics that people acquire in the process of political socialization, and especially in childhood and adolescence. Brian de Mackenzie also showed a positive and significant relationship between political trust and political participation among African Americans in his research entitled "Social and Religious Network, Indirect Mobilization."

The hypothesis "there is a relationship between socio-economic status which includes a combination of variables (job status, social status and education) and political participation of women over 18 in Ahvaz" was extracted from patriarchal and Marxist theories of the theoretical framework of the research. Also, the results obtained in Mr. Ghaderi's research show the existence of a positive and significant relationship between socio-economic status and political participation and are consistent with the results obtained from the present study.

The hypothesis "there is a relationship between ethnic identity and political participation of women over 18 in Ahvaz" has been extracted from psychological theories and the women's movement in Islamic countries and Iran from the theoretical framework of the research. In a study entitled "Women's Political Culture and Political Participation", Bani Fatemeh concluded that the variable of women's ethnicity affects their political participation.

The hypothesis "there is a relationship between the use of mass media and the political participation of women over 18 in Ahvaz" was extracted from theories of physiological differences and different socialization from the theoretical framework. Alizadeh achieved similar results in a study entitled "The Impact of Mass Media on the Political Participation of Tehran Citizens" and showed a relationship between the use of mass media and political participation.

Conclusion

From a sociological point of view, participation is the feeling of belonging to a group and active and voluntary participation in it that leads to social activity. Social participation refers to those voluntary activities through which members of a community are directly or indirectly involved in shaping social life in the affairs of the neighborhood, village, and especially the city. According to the data obtained in the present study and the analysis of these data, the more women in the statistical population of the study (women over 18 years of age in Ahvaz) have social capital, political trust, socio-

economic status and social status, also have a stronger ethnic identity and the more they use mass media, the more political participation they will have in society.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All subjects full fill the informed consent.

Funding

No funding.

Authors' contributions

The author and researcher was ... and the rest of the professors were supervisors and advisors of the doctoral dissertation

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of int

مقاله پژوهشی

بررسی مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز

حسین حاجی پور^۱، یوسف امینی^{۱*}، منوچهر کرد زنگنه^۱

۱- گروه جامعه شناسی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران.

چکیده

مقدمه و هدف: مشارکت سیاسی زنان در شهر اهواز به خاطر دارا بودن تنوع قومی و موقعیت ژئوپلیتیکی استان خوزستان مسئله ای مهم به شمار می آید، از این جهت بررسی مشارکت سیاسی زنان واقع در سن رأی دهی (بالای ۱۸ سال) شهر اهواز ضروری بنظر می رسد.

مواد و روش‌ها: چارچوب نظری این پژوهش بر اساس نظریات علوم سیاسی و اجتماعی می‌باشد. نمونه آماری تحقیق حاضر برابر با ۲۰۰ زن بالای ۱۸ سال ساکن در شهر اهواز بوده و با استفاده از فرمول کوکران بدست آمده است. در این پژوهش از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شده است. داده های پژوهشی این تحقیق به صورت پیمایشی و با استفاده از ابزار پرسشنامه، گردآوری و از نرم افزار SPSS برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید.

یافته‌ها: متغیرهای مستقل این تحقیق عبارت از سرمایه اجتماعی، اعتماد سیاسی، پایگاه اجتماعی-اقتصادی، هویت قومی، میزان استفاده از رسانه های گروهی می‌باشند. یافته های پژوهش نشان می دهد رابطه مثبت و معناداری بین سرمایه اجتماعی، اعتماد سیاسی، پایگاه اجتماعی-اقتصادی، هویت قومی، میزان استفاده از رسانه های گروهی با مشارکت سیاسی وجود دارد. همچنین نتایج تحلیلی نشان داده است که سرمایه اجتماعی بالاترین ارتباط معنادار را با متغیر وابسته دارد.

بحث و نتیجه گیری: هرچه زنان شهر اهواز دارای سرمایه اجتماعی، اعتماد سیاسی و پایگاه اجتماعی-اقتصادی بالاتر و همچنین دارای هویت قومی قوی باشند و به میزان بیشتری از رسانه های گروهی استفاده کنند، مشارکت سیاسی بیشتری در جامعه خواهند داشت.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۰۵

تاریخ داوری: ۱۴۰۰/۰۷/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۳۰

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI: 10.30495/jzv.2022.28318.3602

واژه‌های کلیدی:

مشارکت سیاسی زنان، سرمایه اجتماعی، اعتماد سیاسی، پایگاه اجتماعی-اقتصادی، هویت قومی، استفاده از رسانه های گروهی

* نویسنده مسئول: یوسف امینی

نشانی: گروه جامعه شناسی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران.

تلفن: ۰۹۹۱۶۸۹۹۰۵۸

پست الکترونیکی: Yousefamini@gmail.com

مقدمه

که به دلیل غلبه فرهنگ غیرعربی باید این منطقه را دنباله بخش مرکزی ایران دانست. بخشهای غربی و جنوبی جلگه خوزستان شامل خرده ناحیه ای می شود که عموماً عرب و دارای فرهنگ متفاوت هستند و از بافت انسانی و فرهنگی متمایزی برخوردارند. همچنین از دیگر اقوام ساکن در استان خوزستان می توان به دزفولی و شوشتری اشاره کرد که در مناطق مرکزی استان خوزستان سکونت دارند که حضور این اقوام نشان دهنده تنوع گسترده بافت فرهنگی و اجتماعی این استان و تأثیر این بافت بر مشارکت سیاسی زنان استان خوزستان می باشد. این چند گروه، از شهروندان اصلی ساکن در این استان به شمار می روند. مردم این منطقه عمدتاً شیعه مذهب اند و با بخش مرکزی ایران همگونی دارند. شهرهای استان خوزستان به ویژه شهر اهواز نیز به دلیل تنوع قومی و فرهنگی به گنجینه فرهنگ ها معروف است و متشکل از اقوام گوناگون و از جمله مناطقی است که در طول تاریخ معاصر خود دچار تغییر و تحولاتی شده است. زنان ساکن استان خوزستان نیز در این تغییر و تحولات نقش اساسی را ایفا کرده اند. این امر نشان دهنده اهمیت نقش زنان در سرنوشت منطقه و تصمیم گیری های سیاسی است. بنابراین استان خوزستان و بخصوص شهر اهواز به عنوان استان و شهری چند قومیتی، مکانی مناسب برای بررسی رفتارهای انتخاباتی زنان محسوب می شود.

زنان ایرانی بطور اعم و زنان ساکن در شهر اهواز بطور اخص که در فرآیند انقلاب اسلامی و سرنوشتی رژیم پهلوی مشارکت جدی داشتند و از اهداف انقلاب اسلامی نیز ارتقاء وضعیت زنان، آزاد بخشی واقعی آنان و مشارکت دادن زنان در سرنوشت جامعه و سازندگی و توسعه ایران بوده است (۴)، پس از گذشت بیش از چهار دهه از انقلاب اسلامی تا چه حد در تعیین سرنوشت سیاسی جامعه مشارکت می کنند؟ اگر مشارکت سیاسی زنان بالای شهر اهواز در حد لازم نیست چه عواملی سبب شده است که آنان از این صحنه دوری گزینند؟ چگونه می توان کم و کیف مشارکت سیاسی زنان شهر اهواز را در سرنوشت سیاسی جامعه افزایش داد؟ چه عوامل فردی و اجتماعی بر مشارکت سیاسی زنان شهر اهواز تأثیر گذار هستند؟ در این پژوهش بر آن هستیم که نشان دهیم چه متغیرهایی بر مشارکت سیاسی زنان به خصوص زنان ساکن شهر اهواز بالای ۱۸ سال اثر گذار است؛ از اینرو با توجه به اهمیت مشارکت سیاسی زنان، این پژوهش قصد دارد عوامل موثر بر مشارکت سیاسی زنان را مورد بررسی قرار دهد. به همین دلیل متغیرهای سرمایه اجتماعی، اعتماد سیاسی، پایگاه اجتماعی

مشارکت سیاسی یکی از موضوع هایی است که امروزه تقریباً در تمامی کشورهای دموکراتیک مورد توجه قرار گرفته است زیرا مشارکت سیاسی یکی از حوزه های فعالیت بشری است که مستلزم تصمیم گیری و انتخاب آگاهانه در راستای توسعه سیاسی است که بر جنبه های دیگر توسعه تأثیر گذار است و این نوع مشارکت در یک جامعه از گروهی به گروه دیگر تغییر می کند (۱). پژوهشگر سوئدی پیترسون^۱، مشارکت سیاسی را به عنوان تلاش هایی که با هدف تأثیر گذاری بر جامعه صورت می گیرد تعریف می کند. هانتینگتون و نلسون^۲ مشارکت سیاسی را هرگونه فعالیتی که توسط شهروندان برای تأثیرگذاری بر تصمیم گیری های دولت انجام می گیرند، در نظر دارند. وینر^۳ مشارکت سیاسی را هر نوع اقدام داوطلبانه، موفق یا ناموفق، سازمان یافته یا غیرسازمان یافته، برای تأثیر بر انتخاب سیاست های عمومی، مدیریت امور عمومی و یا انتخاب رهبران سیاسی در سطح ملی و محلی می داند. وربا و نای^۴ نیز مشارکت سیاسی را فعالیت هایی می دانند که شهروندان به طور مستقیم یا غیر مستقیم با هدف تأثیرگذاری بر انتخاب اعضای دولت اعمال می کنند (۲). مک کلوکسی^۵، مشارکت سیاسی را آن دسته از کنش های داوطلبانه ای می داند که از طریق آن اعضای یک جامعه در گزینش حاکمان و تأثیرگذاری در سیاست های عمومی (به طور مستقیم یا غیرمستقیم) سهیم می شوند (۳).

زنان یکی از نیروهای تأثیرگذار در سیستم اجتماعی و سیاسی هستند که مشارکت سیاسی شان بویژه در کشورهای در حال توسعه و بسیج آن ها در قالب مشارکت موثر و سازمان یافته در فرآیند تصمیم گیری کلان کشور در جهت ایجاد حس همبستگی ملی و یکپارچگی سیاسی کشور جایگاه ویژه ای دارد. ایران نیز کشوری در حال توسعه به شمار می رود که برای رسیدن به توسعه سیاسی خود باید زمینه های مشارکت سیاسی شهروندان خود به ویژه زنان را بیش از پیش بهبود بخشد؛ از اینرو یکی از موضوعات مورد بحث، مشارکت سیاسی زنان است.

ایران سرزمینی است کهن، که اقوام آن دهها قرن با هم زیسته و سرزمین مشترکی را به ارث برده اند و هویت مشترکی را به دست آورده اند. استان خوزستان شامل اقوام مختلف است که در گستره جغرافیایی آن پراکنده شده اند از جمله عشایر و ایلات لر و بختیاری که طی قرن اخیر در شهرهای منطقه ساکن شدند و اغلب در صنایع و تأسیسات نفت مشغول به کار شده، سکنه منطقه شرق و شمال جلگه استان خوزستان را تشکیل می دهند

⁴ Verba & Nie

⁵ Mackalski

¹ Peterson

² Huntington & Nelson

³ Viner

کردن آن‌ها در سرنوشت خود از طریق سازما نه‌ای مردم نهاد باعث افزایش مشارکت آن‌ها و در نتیجه افزایش اعتماد سیاسی شان خواهد شد. (۶)

هاشمی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان (مطالعه موردی؛ زنان ۱۸ تا ۳۹ سال شهرستان لامرد) نشان داد وضعیت تاهل، اعتماد سیاسی، خانواده سیاسی، میزان تقید مذهبی و تمایل به کسی قدرت و مقابل در مشارکت سیاسی زنان مؤثر است (۷).

عظیمی هاشمی، قاضی طباطبائی و هدایتی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان مشارکت سیاسی زنان در ایران و عوامل مؤثر بر آن که بر روی دو گروه زنان دارای تحصیلات دانشگاهی و شاغل و زنان بدون تحصیلات دانشگاهی و غیرشاغل انجام داده بود نشان دادند مشارکت سیاسی زنان شاغل با تحصیلات دانشگاهی بیشتر تابع سطح آگاهی‌های سیاسی، احساس نابرابری جنسیتی در حوزه سیاست، اعتماد به نهادهای حکومتی و مسئولین کشور و در مرتبه آخر متأثر از سرمایه اجتماعی و بویژه فعالیت‌های انجمنی است (۸).

دارابی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان در استان همدان (مطالعه موردی؛ شهر نهاوند) نشان داد بین مشارکت سیاسی زنان و متغیرهای سرمایه اجتماعی، موقعیت طبقاتی، وسایل ارتباط جمعی، تجربه مشارکت سیاسی و اثربخشی سیاسی رابطه معناداری وجود دارد (۹).

اطهری و شهریاری (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان مطالعه موردی زنان شهر بوشهر نشان دادند کیفیت مشارکت زنان بوشهری از نوع توده‌ای یا تماشاگرانه است؛ همچنین متغیر آگاهی سیاسی دارای بیشترین تأثیر بر افزایش مشارکت سیاسی زنان نشان داده شد و پس از آن متغیرهای مذهبی بودن، تحصیلات، احساس بی‌قدرتی، طبقه اجتماعی، احساس اثربخشی سیاسی و عضویت در انجمن‌ها بیشترین اثر را در مشارکت سیاسی دارد که در این میان متغیر بی‌قدرتی سیاسی اثر منفی بر مشارکت سیاسی دارد (۳).

مسعودنیا و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل اجتماعی - روان شناختی مؤثر بر مشارکت سیاسی استادان دانشگاه (مورد مطالعه؛ دانشگاه اصفهان) نشان دادند بین متغیرهای رسانه‌های جمعی، آگاهی سیاسی، محیط سیاسی، اثرگذاری سیاسی، انگیزه‌های سیاسی، میزان محرومیت نسبی و احساس بی‌قدرتی سیاسی با مشارکت سیاسی رابطه معناداری وجود دارد؛ همچنین رسانه‌های جمعی بالاترین ارتباط معنادار را با متغیر وابسته دارد (۱۰).

اقتصادی، هویت قومی و میزان استفاده از رسانه‌های گروهی را مورد بررسی قرار خواهیم داد و به این مهم دست خواهیم یافت که بین این مولفه‌های مستقل و مشارکت سیاسی چه رابطه‌ای وجود دارد.

نظر به اهمیت مشارکت سیاسی عموم مردم خصوصاً زنان در عرصه‌های سیاسی بویژه کنش‌های سیاسی مسالمت‌جویانه و قانونی و آثار سیاسی اقدامات مشارکت خواه در تأمین امنیت ملی و نقش آفرینی اثرگذار زنان در ساختار سیاسی قدرت در کشور ضرورت انجام پژوهشی تحلیلی و عمق نگر همواره در این زمینه مورد تأکید بوده است؛ بنابراین تحقیق حاضر در راستای پاسخگویی به این نیاز، ضمن تحلیل ویژگی‌های جامعه شناختی استان خوزستان و شهر اهواز بویژه مرزی بودن و همجواری با کانونهای گریز از مرکز فراملی و برخورداری از تنوع قومی با بهره‌گیری از روش پیمایشی به بررسی موضوع "مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز - اقدام نموده است.

ادبیات تحقیق

حسین پور، پوریانی و اژدری زاده (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان تبیین جامعه شناختی مشارکت سیاسی زنان اقوام لر بختیاری و عرب (مورد مطالعه؛ استان خوزستان، ۱۳۹۸) نشان دادند میانگین مشارکت سیاسی زنان لر بختیاری بیشتر از زنان عرب بود. زنان مجرد گرایش بیشتری به مشارکت سیاسی نسبت به زنان متأهل داشتند و به لحاظ قومیتی زنان لر بختیاری در مقایسه با زنان عرب گرایش بیشتری به مشارکت سیاسی داشتند (۵).

باقری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان بررسی رابطه جامعه‌پذیری سیاسی با مشارکت سیاسی زنان شهر اهواز با رویکرد الگوسازی معادله ساختاری به این نتیجه رسیدند که جامعه‌پذیری سیاسی، سن، طبقه اجتماعی و قومیت بر مشارکت سیاسی تأثیر معناداری دارد (۲).

زارعی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان (مطالعه موردی؛ معلمان شهرستان پارسیان) که با استفاده از روش پیمایشی و بر روی حجم نمونه ۱۸۰ معلم شهرستان پارسیان انجام گرفت، نشان داد که عملکرد و برنامه‌های آموزش و پرورش، باورهای مذهبی، سطح فرهنگی خانواده‌ها و اعتماد سیاسی تأثیر معنی‌داری بر مشارکت سیاسی زنان دارند (۱).

شیخ ذکریایی، محمدی، کریمی و نافعی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان سندانج در سال ۱۳۹۴ نشان دادند بین اعتماد سیاسی، آگاهی سیاسی، تمایل خانواده، سازمان‌های داوطلبانه و مشارکت سیاسی رابطه معناداری وجود دارد. بدین ترتیب، افزایش آگاهی مردم و درگیر

تئوری های دموکراتیک به ویژه تئوری دموکراتیک سنجشی، به طور ضمنی یا روشن نیاز به مشارکت گسترده شهروندان را پذیرفته است (۱۵).

از نظر جمعیت و وسعت، اهواز یکی از بزرگترین شهرهای کشور به شمار می آید و مناطق شهری ناهمگون و نامتجانس دارد. در این پژوهش از روش نمونه گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای (در ۴ مرحله) استفاده شده است. همچنین تبیین کامل‌تری از متغیر وابسته تحقیق یعنی مشارکت سیاسی صورت گرفته است، علاوه بر این متغیرهای مستقل کلیدی سرمایه اجتماعی، اعتماد سیاسی، پایگاه اجتماعی - اقتصادی، هویت قومی و میزان استفاده از رسانه‌های گروهی و همچنین متغیرهای مستقل زمینه‌ای (فعالیت‌های فراغتی، اشتغال، بُد خانوار، ثبات سکونت، درآمد خانوار، سن و جنسیت) مورد مطالعه قرار گرفته است. نوآوری این پژوهش در این است که اگرچه پژوهش‌های مشابه بر روی شهر اهواز صورت گرفته است اما پژوهش مشابهی نیست که همزمان روش نمونه گیری خوشه‌ای در آن استفاده شده و مطالعه بر روی کلیه متغیرهای مستقل مهم مورد بررسی در این پژوهش انجام شده باشد. به طور مثال در پژوهش انجام شده توسط باقری و همکاران با عنوان بررسی رابطه جامعه‌پذیری سیاسی با مشارکت سیاسی زنان شهر اهواز با رویکرد الگوسازی معادله ساختاری از روش نمونه گیری طبقه‌ای استفاده شده است (۲). در پژوهش دیگری که توسط باقری و همکاران با عنوان بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی - اقتصادی بر مشارکت سیاسی زنان در شهر اهواز انجام شده از روش نمونه گیری طبقه‌ای استفاده شده و متغیر مستقل پایگاه اجتماعی - اقتصادی مورد مطالعه قرار گرفته است (۱۶). در پژوهش انجام شده توسط حاجی پور و همکاران با عنوان تأثیر سرمایه اجتماعی بر الگوهای مشارکت‌پذیری سیاسی در بین شهروندان بالای ۱۸ سال شهر اهواز از روش نمونه گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شده است اما تنها بر روی متغیر مستقل سرمایه اجتماعی مطالعه صورت گرفته است (۱۷). در پژوهش انجام شده توسط عبدالخانی و جوهر با عنوان بررسی سطح مشارکت سیاسی زنان شاغل در آموزش و پرورش ناحیه ۲ اهواز، متغیرهای پژوهش موقعیت و پایگاه طبقاتی، وضعیت اشتغال، وضعیت تأهل، سن، میزان تحصیلات، محل سکونت، اعتماد و تعهد به نظام سیاسی، پیروی از فرهنگ خانواده، احساس اثر بخشی، احساس بی عدالتی و آگاهی سیاسی می‌باشد که محدود به جامعه معلمان می‌باشد (۱۸).

نیک پور قنوتی، معینی و احمدی (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل اجتماعی - اقتصادی مرتبط با مشارکت سیاسی نشان دادند محل تولد، تحصیلات، شغل، طبقه اجتماعی، جهت گیری مذهبی، درآمد، استفاده از رسانه های جمعی، سیاسی بودن خانواده، سیاسی بودن دوستان و علاقه به برنامه های سیاسی با مشارکت سیاسی زنان رابطه معناداری دارند. بین سن، وضعیت تاهل و قومیت با مشارکت سیاسی رابطه معناداری مشاهده نشد (۱۱).

حسین زاده، ایدر و عباسی (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل موثر بر مشارکت شهروندی در بین شهروندان شهر خرم آباد نشان دادند بین متغیرهای فایده مندی مشارکت شهروندی، جامعه پذیری مشارکت شهروندی، اعتماد اجتماعی و پایگاه اجتماعی اقتصادی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. تحلیل رگرسیون چندگانه و نتایج تحلیل مسیر نشان داد که فایده مندی مشارکت شهروندی، جامعه پذیری مشارکت شهروندی و اعتماد اجتماعی مهمترین و تعیین کننده ترین عوامل تاثیرگذار مثبت و مستقیم بر مشارکت شهروندی محسوب می شوند در حالی که پایگاه اجتماعی - اقتصادی تأثیری غیرمستقیم بر مشارکت شهروندی دارند (۱۲).

گلایی و حاجی لو (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان بررسی جامعه شناختی برخی عوامل موثر بر میزان مشارکت سیاسی زنان (مطالعه موردی استان آذربایجان شرقی) بر روی متغیرهای خاستگاه اجتماعی و اقتصادی خانواده، عضویت و فعالیت فرد در انجمن‌ها، فعالیت والدین و دوستان فرد در انجمن‌های مختلف، تمایل فرد به مشارکت، تمایل والدین و دوستان فرد به مشارکت بررسی انجام داده و نشان دادند از بین این متغیرها، متغیر فعالیت فرد در انجمن‌ها بیشترین تأثیر و تمایل والدین فرد به مشارکت، کمترین تأثیر را بر مشارکت سیاسی زنان داشته است (۱۳).

برایان دی مکزی^۱ (۲۰۰۴) در تحقیقی با عنوان "شبکه‌های اجتماعی مذهبی، بسیج غیر مستقیم و مشارکت سیاسی در میان آمریکایی‌های آفریقایی تبار" بیان می‌کند که این بررسی اثرات انگیزشی گفتگوهای سیاسی غیر رسمی را در میان آمریکائیان آفریقایی تبار که در مراسم کلیسا شرکت می‌کنند، آزمون می‌کند. اختصاصاً این بررسی بر روی ترغیب سیاسی غیرمستقیم از طریق شبکه‌های اجتماعی جماعت کلیسا رو متمرکز شده است (۱۴).

پروین^۲ (۲۰۱۸) در تحقیقی با عنوان "دموکراسی بدون مشارکت سیاسی: سیاستی جدید در یک عصر آزاد" بیان می‌کند که الگوهای متغیر و انتزاعی مشارکت سیاسی که طی نیم قرن مورد مشاهده اندیشمندان سیاسی قرار گرفته، تمرین و تئوری دموکراتیک مرسوم را تحلیل کرده است. اغلب قریب به اتفاق

² Parvin

¹ McKenzie

مبانی نظری و چارچوب تحقیق

کلمن

از نظر کلمن سرمایه اجتماعی، شیء واحدی نیست بلکه انواع چیزهای گوناگونی است که دو ویژگی مشترک دارند. همه ی آنها شامل جنبه ای از یک ساخت اجتماعی هستند و کنش های معین افرادی را که در درون ساختار هستند، تسهیل می کنند (۲۲). بر اساس نظر کلمن سرمایه اجتماعی موجب تسهیل کنش های خاص در جامعه می شود، شهروندانی که به لحاظ سیاسی بیشتر درگیر هستند (مشارکت دارند)، کنش های سیاسی بیشتری خواهند داشت. افرادی که به گروه ملحق می شوند مهارت هایی در آنها به منصفه ظهور می رسد که آنها را نسبت به مشارکت در طیف وسیعی از فعالیت های سیاسی راغب تر می کند؛ بنابراین سرمایه اجتماعی از طریق تسهیل کنش های خاص و پرورش مهارت هایی در افراد جامعه، بر رونق و افزایش مشارکت سیاسی مؤثر می باشد. افزایش سرمایه اجتماعی شهروندان را به مشارکت سیاسی (بیشتر از طریق مشارکت آنها در دامنه وسیعی از فعالیت های سیاسی سنتی)، تشویق می کند. زمانی که تجربه سیاسی در درون شبکه ها افزایش می یابد، مشارکت افراد در سیاست نیز افزایش می یابد (۲۳).

مشارکت سیاسی معلول علت واحدی نیست و صاحب نظران از زوایای متعددی به این مبحث پرداخته و علل متنوعی را بیان نموده اند؛ بنابراین برای تبیین موضوع مشارکت سیاسی در تحقیق حاضر از نظریات مختلف اندیشمندان علوم سیاسی و جامعه‌شناسی استفاده شده است.

پاتنام^۱

رابرت پاتنام سرمایه اجتماعی را به عنوان شبکه های اجتماعی و هنجارهای روابط متقابل و قابلیت اعتماد تعریف کرده و در نظریه خود، رابطه میان شبکه های اجتماعی و مشارکت سیاسی را به خوبی تبیین و تشریح کرده است. از نظر پاتنام همکاری داوطلبانه در جامعه ای که سرمایه اجتماعی عظیمی را در شکل هنجارهای عمل متقابل و شبکه های مشارکت اجتماعی به ارث برده، بهتر صورت می گیرد. وی عقیده دارد سرمایه اجتماعی در قالب اعتماد، مشارکت را تسهیل می بخشد و هرچه سطح آن در جوامع بالاتر باشد احتمال مشارکت هم بیشتر خواهد بود (۱۹).

لک و هوکفلد^۲

لک و هوکفلد معتقدند سرمایه اجتماعی تولید شده در درون شبکه های اجتماعی احتمال مشارکت فرد در حوزه های سیاسی را افزایش می دهد. آنها همچنین اعلام کردند سرمایه اجتماعی مرتبط با حوزه های سیاسی، محصول نخبگان درون شبکه های اجتماعی، میزان تعاملات درون شبکه های اجتماعی، و اندازه و وسعت شبکه های اجتماعی می باشد. آنها نشان دادند هرچه میزان گفت و گوی افراد در مورد مسائل سیاسی با دوستان خود بیشتر باشد، علاقه آنها به مشارکت سیاسی افزایش پیدا می کند (۲۰).

مک لرگ^۳

مک لرگ به منظور تبیین رابطه بین سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی، مدلی از شبکه های اجتماعی مشارکت را ارائه می دهد و معتقد است که متغیر تعاملات اجتماعی، افراد را در معرض تأمین اطلاعات اجتماعی قرار می دهد تا آنها به درک درستی از سیاست نائل آیند. وی استدلال می کند از آنجایی که درک فردی، اطلاعات، منابع و توانایی افراد ذاتا محدود است، تعامل اجتماعی فرصت هایی جهت دستیابی افراد به منابع اجتماعی دیگر فراهم می کند که این امر احتمال مشارکت سیاسی را افزایش می دهد (۲۱).

دال^۴

رابرت دال نظریه اثربخشی سیاسی خود را با عنوان اطمینان سیاسی بیان می کند و می گوید کسانی که اطمینان بیشتری دارند به اینکه می توانند در تصمیمات سیاسی سهم داشته باشند، بیشتر از دیگران احتمال دارد که در امور سیاسی مشارکت داشته باشند. اطمینان و احساس توانایی اثرگذاری بر حکومت و مسئولان دولت، نگرشی پرنفوذ و پایدار در یک فرد است که می تواند خوش بینی سیاسی را به وجود آورد. از ویژگی های مهم فعالان سیاسی، اعتماد بالای آنها به این است که آنچه آنها انجام می دهند برای دیگران اهمیت دارد. در مقابل، افراد غیر فعال به اثربخشی سیاسی خود مطمئن نیستند. برای مثال فردی که تصور می کند حرفی برای گفتن ندارد یا فقط از راه رأی دادن می تواند اعلام نظر کند یا فکر می کند امور حکومتی پیچیده است و نمی تواند بفهمد چه اتفاقی می افتد و مسئولان به نظر او توجهی ندارند در مقایسه با کسی که مخالف او فکر می کند احتمال مشارکت سیاسی کمتری دارد (۲۴ و ۲۵).

³ McClurg

⁴ Dahl

¹ Putnam

² Lake & Huckfeldt

بندورا^۱

آلبرت بندورا از مفهوم اعتماد سیاسی برای تبیین نوع و میزان مشارکت سیاسی استفاده می‌کند. او برای اعتماد سیاسی، دو بُعد جداگانه در نظر می‌گیرد. بعد نخست اعتماد فرد به قابلیت‌های سیاسی خود است و بعد دوم اعتماد به پاسخ‌گویی دولت یا به طور کلی اعتماد به محیط سیاسی. بر اساس این دو بعد، تنها افرادی که به قابلیت‌های خود و به شرایط محیط سیاسی اعتماد دارند با دلگرمی دست به مشارکت سیاسی می‌زنند. افرادی که در هر یک از این دو بعد احساس اعتماد کمی دارند از مشارکت سیاسی کناره‌گیری می‌کنند یا به مشارکت‌های سیاسی اعتراضی روی می‌آورند (۲۶).

هانتینگتون و نلسون

هانتینگتون و نلسون، مشارکت سیاسی را یکی از مهمترین عوامل توسعه سیاسی قلمداد می‌کنند و آن را تابعی از فرایند توسعه اقتصادی و اجتماعی و تصمیمات نخبگان حاکم و سیاست‌های آن‌ها می‌دانند؛ به عبارتی، نخبگان برای تحکیم قدرت خود، تحکیم استقلال ملی، اصلاحات اجتماعی و کاهش نابرابری‌های اجتماعی - اقتصادی و ... مشارکت بخش‌هایی از جامعه را در سیاست تسهیل و تشویق می‌کنند. همچنین معتقدند چنانچه افرادی بتوانند با استفاده از بالا بردن سطح تحصیلات، انتقال به شغل پرمزنت‌تر یا کسب درآمد بیشتر به اهداف موردنظر خود که همان بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی خود است، دست یابند، معمولاً از مشارکت در سیاست و فعالیت اجتماعی صرف نظر می‌نمایند (۲۷).

لیپست^۲

لیپست برای تبیین مشارکت سیاسی بر متغیرهای اجتماعی نظیر پایگاه اجتماعی اقتصادی تأکید دارد. وی معتقد است بین مشارکت سیاسی و عوامل اجتماعی و اقتصادی رابطه قوی وجود دارد و در بیشتر مطالعات خود، رابطه مثبت بین پایگاه اجتماعی اقتصادی و مشارکت سیاسی را نشان داده است (۲۸). متغیرهای مورد نظر لیپست در تبیین مشارکت سیاسی را می‌توان در سه دسته کلی تقسیم بندی کرد: ۱. موقعیت اقتصادی خانواده که متغیرهایی چون سطح درآمد، شغل، محل سکونت و منزلت را دربر می‌گیرد. این متغیرها از نظر لیپست به عنوان متغیرهای پایه ای عمل می‌کنند که غیرمستقیم از طریق برخی متغیرهای دیگر مانند ایدئولوژی سیاسی، عضویت حزبی و... رفتار سیاسی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ۲- موقعیت اجتماعی فرد که متغیرهایی چون

وضعیت تأهل، مشارکت در نهادهای سیاسی، اجتماعی، شهری یا روستایی بودن، مهاجر یا بومی بودن، سطح تحصیلات، میانسال یا جوان بودن را در بر می‌گیرد. ۳- موقعیت سیاسی - دینی فرد که متغیرهای این وجه بر یکدیگر تأثیر متقابل دارد؛ متغیرهایی چون ایدئولوژی سیاسی فرد که با میزان مذهبی بودن ارتباط تنگاتنگی دارد که به نوبه خود تحت تأثیر ویژگی سیاسی خانواده نیز هست (۲ و ۲۹ و ۳۰).

ینگلهارت^۳

ینگلهارت عامل مشارکت در غرب را با سه عامل ارتقای سطح تحصیلات و اطلاعات سیاسی، تغییر هنجارهای حاکم بر مشارکت زنان و تغییر در اولویت‌های ارزشی تبیین کرده است. از نظر وی، متغیرهای تحصیلات رسمی، موقعیت اجتماعی اقتصادی، سطح مهارت و اطلاعات، مهارت‌های ارتباطی، تجربه‌های شغلی، شبکه‌های سازمانی، تقلیل تفاوت‌های جنسی در وظایف اجتماعی و سیاسی بر افزایش مشارکت تأثیر گذاشته اند (۳۱).

راش^۴

مایکل راش مشارکت سیاسی را درگیر شدن فرد در سطوح مختلف فعالیت در نظام سیاسی می‌داند و مدلی ارائه می‌دهد که به نظر وی همه انواع و طیف‌های مشارکت سیاسی را در بر می‌گیرد. این رتبه بندی از بالا به پایین به ترتیب شامل داشتن مقام سیاسی یا اجرایی، جست و جوی مقامات سیاسی یا اجرایی، عضویت فعال در یک سازمان سیاسی، عضویت فعال در سازمان شبه سیاسی، مشارکت در اجتماعات عمومی، تظاهرات و غیره، عضویت انفعالی در یک سازمان سیاسی، عضویت انفعالی در یک سازمان شبه سیاسی، مشارکت در بحث‌های سیاسی غیر رسمی، اندکی علاقه به سیاست، رأی دادن و درگیر نشدن در سیاست می‌باشد. به نظر مایکل راش مدارک و شواهد فراوان و گسترده‌ای وجود دارد که بین مشارکت سیاسی در تمام سطوح با پایگاه اجتماعی اقتصادی، تحصیلات، شغل، جنسیت، سن، مذهب، قومیت، ناحیه و محل سکونت، شخصیت و محیط سیاسی که در آن مشارکت صورت می‌گیرد، رابطه وجود دارد (۳۲).

وربا و نای

وربا و نای در مدلی که طراحی کرده اند، کنشگران را از نظر مشارکت سیاسی در شش دسته طبقه بندی می‌کنند که شامل

³ Inglehart
⁴ Rush

¹ Bandura
² Lipse

نیازهای روان شناختی و اهداف شخصی نام می‌برد. او دلایل عدم مشارکت مردم را نیز محدودیت های قانونی، تضاد در زندگی شخصی، تهدید روان شناختی و فقدان مهارت در انجام فعالیت‌های سیاسی می‌داند (۳۴).

لرنر^۳

از نظر لرنر مطالعه مشارکت و توسعه در هر جامعه ای مستلزم عواملی از جمله سواد، شهرنشینی و استفاده از وسایل ارتباط جمعی است. وی با تأکید بر نقش ارتباطات، معتقد است که ارتباطات، مشارکت و توسعه سیاسی را سازمان می‌بخشد و میان وجود و استفاده از وسایل ارتباط جمعی با مشارکت سیاسی و اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. لرنر معتقد است که فرآیند مشارکت و توسعه سیاسی در تمام جوامع یکسان است. بر طبق استدلال او پیدایش جامعه مبتنی بر مشارکت سیاسی متضمن وقوع توسعه شهرنشینی، توسعه آموزش عمومی و توسعه وسایل ارتباطی است. به نظر لرنر توسعه غرب الگویی جهانی است که طی آن افزایش اثر بخشی به افزایش سواد و آموزش، ارتباطات، افزایش مشارکت عمومی در زندگی و نهایتاً افزایش مشارکت سیاسی می‌انجامد (۳۵).

اولسون^۴

اولسون عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی را تأثیرگذاری سیاسی، گسترش منابع سیاسی، جامعه پذیری سیاسی و وسایل ارتباط جمعی می‌داند. از نظر اولسون، عوامل دیگری نیز می‌تواند بر مشارکت سیاسی تأثیر داشته باشد؛ از جمله آسانتر شدن مشارکت، افزایش تحصیلات مردم و درک آنها از اهمیت مشارکت سیاسی، رفع موانع قانونی (محرومیت از رأی دادن) و افزایش مشارکت اقلیتها، بی‌اعتمادی به دولت (در صورتی که وقایع خاصی اتفاق بیفتد)، وجود برخی نامزد ها که می‌توانند بر انگیزه مشارکت مردم مؤثر باشند، وجود برخی شرایط خاص که کلیت جامعه را با بحران روبه رو کند، بسیج آرای افراد خاص که با دادن وعده هایی مطابق با گرایش های آنها صورت می‌گیرد، وسایل اقتصادی و رشد کسری بودجه ملی و کاهش ارزش پول ملی از جمله این عوامل است (۲).

واکاری^۵

به اعتقاد واکاری، رسانه های جمعی نقش کلیدی و موثری در جریان انتخابات و مشارکت در امور سیاسی دارند. از نظر او،

افراد کاملاً منفعل که تنها فعالیت سیاسی آنها رأی دادن است، کوتاه بینان که تنها به مسائلی توجه دارند که از جنبه شخصی برایشان مهم باشد، فعالان محلی کسانی که فعالیت سیاسی شان تنها به سیاستها و مسائل محلی محدود می‌شود، مبارزان که تنها در رابطه با مسائل خاصی که برای آنها مبارزه می‌کردند درگیرند و افراد کاملاً فعال که در تمام زمینه های سیاسی درگیر می‌شوند می‌باشد. وربا و نای معتقدند که شهروندان مرفه تر، تحصیل کرده تر و برخوردار از پایگاه اجتماعی بالاتر دارای مشارکت بیشتری می‌باشند. بنابراین پایگاه اقتصادی و اجتماعی افراد با مشارکت سیاسی آنان رابطه دارد (۳۳).

میلبراث و گوئل^۱

میلبراث و گوئل، بر دو مجموعه از عوامل مرتبط با مشارکت فردی در امور سیاسی تأکید می‌کنند؛ وضعیت اقتصادی اجتماعی و مرکزیت اجتماعی. در هر دو مجموعه، مشارکت امری عقلانی و درآغاز معطوف به هدف نشان داده شده است. افرادی که سیاست ها و برنامه های حکومت را هماهنگ با علایق و منافع خود می‌دانند، و همچنین معتقدند که کارهایشان، به طور انفرادی یا جمعی، می‌تواند بر تصمیمات حکومت اثر بگذارد، تلاش خواهند کرد چنین اثری را بگذارند، مگر اینکه ویژگی های ساختاری نظام سیاسی مانع آنها بشود. به عقیده میلبراث و گوئل، وضعیت اجتماعی - اقتصادی تنها جنبه مادی ندارد، بلکه ناشی از یک احساس است، احساسی که برخی را برتر از برخی دیگر بدانیم و این وضعیت در همه جوامع وجود دارد؛ بنابراین وضعیت اجتماعی اقتصادی بالاتر، خود راهی به سوی سیاست می‌باشد و رابطه ای مثبت با مشارکت سیاسی دارد. مرکزیت اجتماعی، راه دوم شمرده می‌شود. افرادی که مدت زمان طولانی مقیم یک جامعه هستند، به طور کلی صاحب اموال و املاکی بوده، عضو سازمانهای گوناگون می‌باشند، نه آنچنان پیر و نه بسیار جوان هستند، عضویت گروههای اقلیت را ندارند به این معنی که کلاً با آن جامعه آمیخته و هماهنگ شده اند، با احتمال زیادی از لحاظ سیاسی فعال خواهند بود (۱۶).

برادول^۲

برادول عواملی چون محل سکونت، سن، تحصیلات، درآمد، نژاد، قومیت و دین را بر میزان مشارکت تأثیر می‌داند و بر مبنای نتایج تحقیقات خود، در پاسخ به این سؤال که "چرا مردم در امور سیاسی مشارکت می‌کنند؟" از عواملی مانند منافع شخصی،

⁴ Olson

⁵ Vaccari

¹ Milbraith & Goel

² Broadwell

³ Lerner

شهر اهواز توسط شهرداری به منطقه های هشت گانه، محلات، کوچه‌ها و خیابان‌ها برای انتخاب حجم نمونه استفاده شده است. حجم نمونه این تحقیق به روش نمونه گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و در ۴ مرحله به این صورت انتخاب گردید؛ مرحله اول: از ۸ منطقه شهرداری اهواز تعداد ۴ منطقه (۲، ۳، ۴ و ۷) بصورت تصادفی انتخاب گردیدند که تعداد ۵۰ نفر نمونه به هر منطقه تعلق می‌گیرد. مرحله دوم: از هر کدام از چهار منطقه دو محله بصورت تصادفی انتخاب می‌شوند که هشت محله انتخاب شده بصورت تصادفی عبارتند از امانیه، کیانپارس، کورش، زیتون، شهرک برق، کمپلو و خشایار که به هر محله تعداد ۲۵ نفر نمونه اختصاص داده شد. مرحله سوم: از هر محله بطور تصادفی تعداد ۲ خیابان انتخاب می‌شود که روی هم ۱۲ خیابان بصورت تصادفی انتخاب شدند و تعداد ۶ نفر نمونه به هر خیابان تعلق می‌گیرد. مرحله چهارم: از هر خیابان تعداد ۳ واحد مسکونی یا آپارتمان (با شماره واحد یک) با شماره پلاک های فرد (پلاک‌های ۱، ۳، ۵) بصورت تصادفی انتخاب شدند. استفاده از شیوه نمونه گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای باعث گردید که کل شهر اهواز و زنان بالای ۱۸ سال این شهر به عنوان جامعه آماری در این تحقیق پوشش داده شوند و هم اینکه نمونه معرف و نماینده خوبی از جامعه آماری تحقیق تشکیل دهد.

پرسشنامه پژوهش حاضر، محقق ساخته و مورد تأیید اساتید راهنما و مشاور می‌باشد به همین دلیل دارای اعتبار صوری (ظاهری)، که یکی از انواع مهم اعتبار محتوایی است، می‌باشد. همچنین برای سنجش میزان پایایی ابزار پژوهش از پرکاربردترین روش اعتبارسنجی یعنی آلفای کرونباخ در این پژوهش استفاده شد که آلفای به دست آمده برای کل گویه ها مقدار قابل توجه ۰/۸۷ بوده است.

پرسشنامه تحقیق دارای ... سوال بوده که در قالب ۵ متغیر سرمایه اجتماعی، اعتماد سیاسی، پایگاه اجتماعی - اقتصادی، هویت قومی و میزان استفاده از رسانه های گروهی به بررسی میزان مشارکت زنان ساکن اهواز پرداخته شده است. مقیاس اندازه گیری تحقیق طیف لیکرت پنج گزینه ای است که از ۱ (بسیار کم) تا ۵ (بسیار زیاد) نمره گذاری شده است. در این پرسشنامه از سوال ... تا ... به سرمایه اجتماعی، از سوال ... تا ... به اعتماد سیاسی، از سوال ... تا ... به پایگاه اجتماعی - اقتصادی، از سوال ... تا ... به هویت قومی و از سوال ... تا ... به میزان استفاده از رسانه های گروهی اختصاص داده شده است. پایایی خرده مقیاس‌های ذکر شده عبارتند از ... برای سرمایه اجتماعی، ... برای اعتماد سیاسی، ... برای پایگاه اجتماعی - اقتصادی، ... برای هویت قومی و ... برای میزان استفاده از رسانه های گروهی.

رسانه‌های جمعی در صحنه های سیاسی از مرکزیت برخوردارند و قادرند با فراخواندن مردم به مشارکت در امور سیاسی، باعث بالا بردن میزان مشارکت سیاسی شوند. رسانه ها نبض قدرت هستند زیرا کسانی که به آن دسترسی دارند، می‌توانند بر رفتار دیگران تأثیرگذار باشند. رسانه های جمعی منبعی عامه پسند هستند که می‌توانند واقعیت های سیاسی - اجتماعی را ایجاد و دگرگون نمایند. رسانه های جمعی منبعی برای تبلیغات علنی و عمومی هستند که می‌توانند بر اطلاع رسانی تأثیرگذار باشند (۱۱).

هیچ یک از نظریه های ارائه شده به تنهایی قادر به بررسی و تحلیل جامع پدیده های مورد بررسی در تحقیق حاضر نیستند، زیرا اغلب نظریه ها رابطه متغیرهای خاصی را با مشارکت سیاسی به آزمون می گذارند، اما رویکرد تلفیقی این امکان را فراهم می‌سازد که موضوع را از زوایای گوناگون جامعه شناختی بررسی نموده و به تحلیل و تبیین جامع دست یافت که در این تحقیق از رویکرد ترکیبی به عنوان چارچوب نظری تحقیق استفاده شده است. از نظریه پاتنام، لک و هوکفلد، مک لرگ و کلمن برای متغیر سرمایه اجتماعی، از نظریه دال و بندورا برای متغیر اعتماد سیاسی، از نظریه هانتینگتون، لیپست، اینگلهارت و راش و وربا و نای برای متغیر پایگاه اجتماعی - اقتصادی، از نظریه میلبراث و گوئل، و برادول برای متغیر هویت قومی و از نظریه لرنر، اولسون و واکاری برای متغیر میزان استفاده از وسایل ارتباط جمعی استفاده شده است.

فرضیه های تحقیق

- ❖ میان سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.
- ❖ میان اعتماد سیاسی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.
- ❖ میان پایگاه اجتماعی - اقتصادی (تحصیلات، منزلت شغلی و منزلت اجتماعی) و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.
- ❖ میان هویت قومی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.
- ❖ میان میزان استفاده از رسانه های گروهی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.

روش شناسی تحقیق

در این تحقیق از روش پیمایش (روش زمینه یابی با اهداف توصیفی و اکتشافی) استفاده شده است. همچنین از تقسیم بندی

فراوانی وضعیت تأهل پاسخگویان نشان می‌دهد که تعداد کل پاسخگویان ۲۰۰ نفر بودند که ۶۷ نفر یعنی ۳۳/۵ درصد مجرد، ۱۲۷ نفر معادل ۶۳/۵ درصد متأهل و ۶ نفر معادل ۳ درصد حجم نمونه بدون همسر یا در رده سایر قرار دارند. از تعداد کل ۲۰۰ نفر حجم نمونه، ۱۷۸ نفر معادل ۸۹ درصد شاغل، ۲۲ نفر معادل ۸/۳ درصد خانه دار می‌باشند.

داده‌های توصیفی

جدول فراوانی شماره ۱ نشان می‌دهد افراد مورد بررسی و شرکت کننده در انتخابات ریاست جمهوری دوره دوازدهم سال ۱۳۹۶ در کدامیک از گروه‌های فعالیت مورد پرسش قرار داشته‌اند. طبق جدول شماره ۱ در می‌یابیم ۱۷۸ نفر شاغل و ۲۲ نفر خانه دار هستند. در انتخابات مجلس شورای اسلامی ۱۲ نفر از ۲۲ نفر زنان خانه دار تقریباً معادل ۵۵ درصد مشارکت داشتند و در انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا تعداد ۱۳ نفر از ۲۲ زن خانه دار که تقریباً معادل ۶۰ درصد می‌باشد در این انتخابات مشارکت داشتند که می‌توان نتیجه گرفت چون زنان خانه دار دارای سطح تحصیلات پایین تری نسبت به زنان شاغل می‌باشند پس سطح سواد در میزان مشارکت سیاسی با توجه با جدول شماره ۱ تأثیر دارد؛ همچنین با توجه به تحقیقات پیشین شرکت کنندگان در انتخابات‌های شوراهای اسلامی شهر و روستا و مجلس شورای اسلامی، عرق قومی و استانی بیشتری نسبت به انتخابات ریاست جمهوری دارند؛ پس درصد بالاتر مشارکت زنان خانه دار در این انتخابات نسبت به انتخابات ریاست جمهوری نشان دهنده تأثیر هویت قومی در بین زنان خانه دار می‌باشد و درصد بیشتر مشارکت زنان شاغل در انتخابات ریاست جمهوری نسبت به دو انتخابات دیگر نشان دهنده تأثیر کمتر هویت قومی در بین زنان شاغل می‌باشد. زنان مورد بررسی و شرکت کننده در انتخابات ریاست جمهوری دوره دوازدهم سال ۱۳۹۶ در کدامیک از دو گروه فعالیت مورد پرسش (شاغل و خانه دار) قرار داشته‌اند؟ از ۱۷۸ نفر زنان شاغل، ۱۷۱ نفر که معادل ۹۶ درصد می‌باشد در انتخابات شرکت کردند و ۷ نفر معادل ۴ درصد زنان شاغل در انتخابات شرکت نکردند، که این نشان دهنده مشارکت سیاسی بالای زنان شاغل می‌باشد. با توجه به اینکه در انتخابات ریاست جمهوری، رأی دهندگان گرایش قومی و استانی کمی نسبت به سایر انتخابات به کاندیدها دارند، این مطلب، مهم بودن مسائل سیاسی را برای زنان مورد بررسی تأیید می‌کند.

همچنین در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

شهر اهواز به عنوان مرکز استان خوزستان می‌باشد که قومیت‌های عمده‌ای که در این شهر ساکن هستند عبارتند از عرب، لر، شوشتری، دزفولی، فارس. این شهر به مناطق هشت‌گانه شهرداری تقسیم بندی شده است که در این پژوهش از این تقسیم‌بندی استفاده شده است. ۵/۸۹ درصد از جمعیت کل کشور در استان خوزستان زندگی می‌کنند. ۲۵ درصد از جمعیت استان در شهر اهواز زندگی می‌کنند. جمعیت شهرستان اهواز به دلیل تقسیمات جدید کشوری نسبت به سرشماری قبلی (سال ۱۳۹۰) کاهش یافته است. جمعیت و مساحت (هکتار) مناطق شهر اهواز طبق آخرین سرشماری (سال ۱۳۹۵) جمعیت شهر اهواز ۱۱۸۴۷۸۸ نفر می‌باشد و مساحت شهر اهواز ۱۹۴۹۴ هکتار می‌باشد.

وضعیت تأهل جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر شهر اهواز

از ۹۷۲۷۳۲ نفر جمعیت بالای ۱۰ سال، ۶۶٪ حداقل یکبار ازدواج کرده‌اند (۶۱٪ دارای همسر، ۳٪ بی همسر و ۲٪ بی همسر به دلیل طلاق) و ۳۴٪ جمعیت مذکور هرگز ازدواج نکرده‌اند. از جمعیت هرگز ازدواج نکرده‌ها، ۵۵٪ مرد و ۴۵٪ زن هستند. ۸۹٪ زنان و ۱۱٪ مردان بی همسر شهر اهواز به دلیل فوت همسر می‌باشد.

وضعیت فعالیت جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر شهر اهواز

از ۹۷۲۷۳۲ نفر جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر، ۳۴٪ شاغل، ۵٪ بی‌کار، ۲۱٪ محصل، ۲۹٪ خانه دار و ۷٪ دارای درآمد بدون کار می‌باشند. از ۳۳۳۲۹۵ نفر جمعیت شاغل ۸۱٪ مرد و بقیه زن می‌باشند. از ۵۲۶۵۲ نفر بی‌کار ۶۷٪ مرد و بقیه زن می‌باشند.

وضعیت شرکت کنندگان

از ۲۰۰ نفر نمونه انتخاب شده، به ترتیب، بیشترین افراد با تعداد ۱۰۱ نفر دارای مدرک تحصیلی کارشناسی، ۴۳ نفر کارشناسی ارشد، ۱۲ نفر کاردانی، ۳۳ نفر دیپلم، ۷ نفر دکتری و ۴ نفر سیکل می‌باشند. بنابراین ۸۱/۵ درصد از شرکت کنندگان تحصیلات دانشگاهی دارند.

جدول ۱- فراوانی مشارکت در انتخابات پاسخگویان بر حسب شغل

انتخابات	وضعیت فعالیت	بله	خیر	جمع
انتخابات ریاست جمهوری (۱۳۹۶)	شاغل	۱۷۱	۷	۱۷۸
	خانه دار	۵	۱۷	۲۲
	جمع	۱۶۷	۳۳	۲۰۰
شورای اسلامی شهر و روستا (۱۳۹۶)	شاغل	۱۴۸	۳۰	۱۷۸
	خانه دار	۱۳	۹	۲۲
	جمع	۱۶۱	۳۹	۲۰۰
مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۸)	شاغل	۱۵۱	۲۷	۱۷۸
	خانه دار	۱۲	۱۰	۲۲
	جمع	۱۸۳	۱۷	۲۰۰

نفر پاسخگو ۱۵۲ نفر هرگز و ۳۵ نفر فقط یکبار و ۱۱ نفر دو بار و ۲ نفر بیش از سه بار اقدام به اعتراض نموده اند.

جدول فراوانی شماره ۲ توزیع پاسخگویان مبنی بر شرکت نکردن در انتخابات به قصد اعتراض به تصمیمات و رفتار مسئولین سیاسی در محله های مورد بررسی می باشد که از ۲۰۰

جدول ۲- توزیع پاسخگویان براساس شرکت نکردن در انتخابات به قصد اعتراض

سؤال	محله پاسخگویان	خیر	یکبار	دو بار	بیش از سه بار	جمع
شرکت نکردن در انتخابات به قصد اعتراض	امانیه	۱۹	۴	۲	۰	۲۵
	کیانپارس	۱۷	۶	۱	۱	۲۵
	کوروش	۲۱	۲	۱	۱	۲۵
	زیتون	۱۹	۵	۱	۰	۲۵
	گلستان	۱۸	۵	۲	۰	۲۵
	شهرک برق	۲۰	۴	۱	۰	۲۵
	کمپلو	۱۸	۵	۲	۰	۲۵
	خشایار	۲۰	۴	۱	۰	۲۵
	جمع	۱۵۲	۳۵	۱۱	۲	۲۰۰

فرضیه اول: میان سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.

براساس نتایج موجود در جدول شماره ۳ مشخص است که ضریب همبستگی پیرسون (۰/۳۵۲) و سطح معنی داری برابر با ۰/۰۵ است. از آنجایی که سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد پس با ۹۵٪ اطمینان فرض H_0 رد می شود و فرض H_1 مورد تأیید قرار می گیرد، در نتیجه بین سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی زنان رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد؛ یعنی هر چه سرمایه اجتماعی زنان بیشتر و گسترده تر باشد، مشارکت سیاسی آنان نیز بیشتر است.

یافته های استنباطی

از آن جا که شاخص ساخته شده برای متغیر وابسته تحقیق (مشارکت سیاسی زنان)، در سطح سنجش فاصله ای است؛ لذا برای بررسی همبستگی بین مشارکت سیاسی با متغیرهای مستقل تحقیق که در سطح سنجش فاصله ای و نسبی هستند از تکنیک ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد و برای متغیرهای با سطح سنجش رتبه ای و اسمی از تکنیک های ضریب همبستگی اسپیرمن و کای اسکوتر استفاده شد.

جدول ۳- شاخص های آماری آزمون رابطه بین سرمایه اجتماعی با مشارکت سیاسی زنان

متغیر مستقل	متغیر وابسته	حجم نمونه	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
سرمایه اجتماعی	مشارکت سیاسی زنان	۲۰۰	۰/۳۵۲	۰/۰۵

فرضیه دوم: میان اعتماد سیاسی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.

بر اساس نتایج حاصل از آزمون فرضیه " میان اعتماد سیاسی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد" ضریب همبستگی پیرسون (۰/۴۵۹) و سطح معنی داری

برابر با ۰/۰۵ است؛ از آنجایی که سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد پس با ۰/۹۵ اطمینان فرض H0 رد می شود و فرض H1 مورد تأیید قرار می گیرد؛ در نتیجه بین اعتماد سیاسی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد؛ یعنی هر چه اعتماد سیاسی زنان بیشتر و گسترده تر باشد، مشارکت سیاسی آنان نیز بیشتر است.

جدول ۴- شاخص های آماری آزمون رابطه بین اعتماد سیاسی با مشارکت سیاسی زنان

متغیر مستقل	متغیر وابسته	حجم نمونه	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
اعتماد سیاسی	مشارکت سیاسی زنان	۲۰۰	۰/۴۵۹	۰/۰۵

فرضیه سوم: میان پایگاه اجتماعی - اقتصادی (تحصیلات، منزلت شغلی و منزلت اجتماعی) و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.

بر اساس نتایج حاصله از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن فرضیه " میان پایگاه اجتماعی-اقتصادی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد" ضریب همبستگی

پیرسون (۰/۲۳۸) و سطح معنی داری برابر با ۰/۰۵ است. از آنجایی که سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد پس با ۰/۹۵ اطمینان فرض H0 رد می شود و فرض H1 مورد تأیید قرار می گیرد؛ در نتیجه بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی و مشارکت سیاسی زنان رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد؛ یعنی هر چه زنان از پایگاه اجتماعی-اقتصادی بالاتری در جامعه برخوردار باشند مشارکت سیاسی آنان نیز بیشتر است.

جدول ۵- شاخص های آماری آزمون رابطه بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی با مشارکت سیاسی زنان

متغیر مستقل	متغیر وابسته	حجم نمونه	ضریب همبستگی اسپیرمن	سطح معنی داری
پایگاه اجتماعی-اقتصادی	مشارکت سیاسی زنان	۲۰۰	۰/۲۳۸	۰/۰۵

فرضیه چهارم: میان هویت قومی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.

بر اساس نتایج حاصل از آزمون کای اسکوتر فرضیه " میان هویت قومی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد" که در جدول شماره ۶ انعکاس داده شده است. مقدار آزمون کای اسکوتر (۱۹/۲۳) و سطح معنی داری برابر با

۰/۰۵ است. از آنجایی که سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد پس با ۰/۹۵ اطمینان فرض H0 رد می شود و فرض H1 مورد تأیید قرار می گیرد؛ در نتیجه بین هویت قومی و مشارکت سیاسی زنان رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. می توان گفت هر چه زنان احساس تعلق قومی قوی تری داشته باشند، مشارکت سیاسی آنان نیز افزایش می یابد.

جدول ۶- آزمون رابطه بین هویت قومی با مشارکت سیاسی زنان

متغیر مستقل	متغیر وابسته	حجم نمونه	کای اسکور	سطح معنی داری
هویت قومی	مشارکت سیاسی زنان	۲۰۰	۱۹/۲۳	۰/۰۵

فرضیه پنجم: میان میزان استفاده از رسانه های گروهی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد.

براساس نتایج حاصل از آزمون فرضیه " میان میزان استفاده از رسانه های گروهی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه وجود دارد" ضریب همبستگی پیرسون (۰/۳۲۷) و سطح معنی داری برابر با ۰/۰۵ است. از آنجایی که سطح معنی

داری کوچکتر از ۰/۰۵ می باشد پس با ۰/۹۵ اطمینان فرض H0 رد می شود و فرض H1 مورد تأیید قرار می گیرد؛ در نتیجه بین میزان استفاده از رسانه های گروهی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. یعنی هر چه زنان بیشتر از رسانه های گروهی استفاده کنند مشارکت سیاسی بیشتری دارند.

جدول ۷- آزمون رابطه بین میزان استفاده از رسانه های گروهی با مشارکت سیاسی زنان

متغیر مستقل	متغیر وابسته	حجم نمونه	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
میزان استفاده از رسانه های گروهی	مشارکت سیاسی زنان	۲۰۰	۰/۳۲۷	۰/۰۵

طبق جدول شماره ۸ ملاحظه می شود از متغیرهای مستقل وارد شده به رگرسیون تعداد هشت متغیر در مدل باقیمانده اند. در مجموع این هشت متغیر ۴۴/۶ درصد از تغییرات مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز را تبیین می کنند. مقدار ضریب F و وزن بتا اهمیت متغیرهای باقیمانده را مشخص می کنند. براساس وزن بتا به ترتیب اهمیت عوامل عبارت اند از سرمایه

اجتماعی، اعتماد سیاسی، پایگاه اجتماعی-اقتصادی، میزان استفاده از رسانه های گروهی، هویت قومی، تحصیلات، منزلت شغلی و منزلت اجتماعی. با استفاده از روش گام به گام متغیر سرمایه اجتماعی در معادله باقی مانده و این امر گویای اهمیت سرمایه اجتماعی در کنار سایر عوامل فردی و محیطی اقتصادی و اجتماعی در تبیین و پیش بینی مشارکت سیاسی زنان است.

جدول ۸- متغیرهای مستقل خارج شده از مدل به روش رگرسیون گام به گام

ردیف	متغیر خارج شده از مدل	ضریب رگرسیون استاندارد شده	مقدار آزمون t	سطح معنی داری آزمون t	ضریب همبستگی تفکیکی	Tolerance	VIF	Minimum Tolerance	آماره های هم خطی
۱	سرمایه اجتماعی	۰/۷۳۳	۰/۱۷۸	۰/۸۵۹	۰/۰۱۱	۰/۶۹۲	۱/۴۴۶	۰/۳۹۰	
۲	اعتماد سیاسی	۰/۱۰۹	۰/۰۳۹	۰/۹۶۹	۰/۰۰۲	۰/۳۸۴	۲/۶۰۱	۰/۲۵۸	
۳	پایگاه اجتماعی-اقتصادی	۰/۱۷۶	۰/۱۷۷	۰/۸۵۹	۰/۰۱۱	۰/۷۶۵	۱/۳۰۷	۰/۳۹۴	
۴	میزان استفاده از رسانه های گروهی	۰/۱۵۹	۱/۳۱۲	۰/۱۹۱	۰/۰۸۱	۰/۳۸۲	۲/۶۱۴	۰/۲۸۹	
۵	هویت قومی	۰/۱۳۹	۱/۳۱۲	۰/۱۹۱	۰/۰۸۱	۰/۰۸۹	۱۱/۲۹۲	۰/۰۸۹	
۶	تحصیلات	۰/۰۰۸	۱/۱۰۲	۰/۲۷۲	۰/۰۶۸	۰/۴۹۶	۲/۰۱۸	۰/۳۴۴	
۷	منزلت شغلی	۰/۰۰۷	۰/۲۳۳	۰/۸۱۶	۰/۰۱۴	۰/۲۸۱	۳/۵۶۳	۰/۲۸۱	
۸	منزلت اجتماعی	۰/۰۰۲	۰/۳۵۴	۰/۷۲۳	۰/۰۲۲	۰/۶۱۴	۴/۶۲۸	۰/۳۹۹	

می شود و زمانی که تجربه سیاسی در درون شبکه ها افزایش می یابد، مشارکت افراد در سیاست نیز افزایش می یابد (۲۳) در تبیین این یافته می توان گفت زنان از طریق ایجاد فضای ارتباط و اعتماد متقابل با افراد جامعه، وجود شبکه های خویشاوندی، عضویت و فعالیت در سازمانهای داوطلبانه، مشارکت در انتخابات، عضویت در گروه های سیاسی، سرمایه اجتماعی خود را افزایش می دهند. از طرفی سرمایه اجتماعی، سرمایه و منافعی دارد که افراد را به سوی همکاری و تعاون و مشارکت فرا می خواند و می توان آن را از اصل بر پایه مشارکت بنا کرد؛ بنابراین مشارکت سیاسی در نتیجه سرمایه اجتماعی تولید رشد و دوام می یابد؛ ازاینرو زنانی که دارای سرمایه اجتماعی بالایی هستند، از نظر شناخت سیاسی در حد بالایی قرار دارند که به افزایش سطح مشارکت آنان در فعالیت های سیاسی منتهی می شود.

دومین یافته این پژوهش بیان می کند بین اعتماد سیاسی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (ضریب همبستگی پیرسون با مقدار آزمون ۰/۴۵۹ و سطح معنی داری ۰/۰۵). این یافته همسو با یافته های زارعی (۱)، برایان دی مکنزی (۱۴)، مولایی (۴۸)، صدیقی، ملکمیان و اجاقی ازبری (۴۹) و امینی، کاوکیان و شیرینی (۵۰) می باشد. این نتیجه با نظریات دال و بندورا همخوانی دارد. از نظر دال، از ویژگیهای مهم فعالان سیاسی اعتماد بالای آنها به این است که آنچه آنها انجام می دهند برای دیگران اهمیت دارد و کسانی که اطمینان بیشتری دارند به اینکه می توانند در تصمیمات سیاسی سهم داشته باشند بیشتر از دیگران احتمال دارد در امور سیاسی مشارکت داشته باشند (۲۴ و ۲۵). همچنین از نظر بندورا اعتماد سیاسی دارای دو بعد اعتماد فرد به قابلیت های سیاسی خود و اعتماد به محیط سیاسی است و تنها افرادی که به قابلیت های خود و به شرایط محیط سیاسی اعتماد دارند با دلگرمی دست به مشارکت سیاسی می زنند (۲۶). در تبیین این یافته می توان گفت اعتماد سیاسی باعث افزایش همبستگی قوی بین اجتماع و برانگیختن روحیه تعاون جمعی برای مشارکت سیاسی می گردد. وجود اعتماد سیاسی باعث می شود مردم حتی در نقاط محروم و روستایی، با برآورده شدن حداقل نیازها و انتظارات اجتماعی، قانع شده، نسبت به تصمیمات سیاسی و سیاستگذاری های کلان، از خود اعتماد نشان دهند. اعتماد سیاسی ضمن کاهش اضطراب و استرس و ناباوری نسبت به عملکرد نظام سیاسی، باعث رغبت بیشتر مردم به مشارکت در امور سیاسی می گردد؛ هرچه اعتماد سیاسی قویتر باشد، مشارکت سیاسی نیز بیشتر است. بر این

تحلیل داده های پژوهش نشان می دهد که سرمایه اجتماعی (۰/۷۳۳) در مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز بیشترین نقش را دارد و در تعامل با سایر متغیرهای مستقل همچون متغیر پایگاه اجتماعی - اقتصادی (۰/۳۰۵) و هویت قومی (۰/۲۶۷) قدرت تبیین بالاتری نسبت به سایر متغیرهای موجود در پژوهش را دارد.

بحث و بررسی

مشارکت سیاسی یکی از مباحث مهم در جامعه شناسی سیاسی و یکی از شاخه های توسعه سیاسی در کشورها به شمار می رود (۳۶). در مشارکت سیاسی نقش زنان دارای اهمیت می باشد. در این تحقیق به بررسی عوامل تأثیر گذار بر مشارکت سیاسی در بین زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز پرداخته شد و از طریق آمار و ارقام به دست آمده مشخص شد که مشارکت سیاسی در بین زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز تحت تأثیر عوامل مختلفی است که در ادامه یافته های پژوهش را ارائه کرده، به تبیین آنها خواهیم پرداخت.

اولین یافته این پژوهش بیان می کند بین سرمایه اجتماعی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (سطح معنی دار ۰/۰۵ و ضریب همبستگی پیرسون ۰/۳۵۲). این یافته همسو با یافته های نجفی، معصومی راد و شهبازی (۳۷)، اسلامی، رجبو و داودخانی (۳۸)، خوش فر و همکاران (۳۹)، انصاری (۴۰)، باقری، حسین زاده و شجاعی (۴۱)، عباسی اسفنجیر و اسفندیاری (۳۵)، حبیب پور گنابی و موسوی خورشیدی (۴۲)، دارابی (۹)، نجات و همکاران (۴۳)، امام جمعه زاده، رهبر قاضی و عیسی نژاد (۴۴)، تنی و هانکویت (۴۵)، سوآ (۴۶)، آلسینا^۳ و گیلیانو (۴۷) می باشد. این نتیجه با نظریات پاتنام، لک و هوکفلد، مک لرگ و کلمن همخوانی دارد. هر کدام از این اندیشمندان در تئوری های خود به نقش سرمایه اجتماعی در افزایش مشارکت اشاره کرده اند. پاتنام در مطالعه ای که در کشور ایتالیا انجام داد دریافت رابطه قوی بین سرمایه اجتماعی و میزان مشارکت سیاسی وجود دارد (۱۹). از نظر لک و هوکفلد سرمایه اجتماعی تولید شده در درون شبکه های اجتماعی احتمال مشارکت فرد در حوزه های سیاسی را افزایش می دهد (۲۰). از نظر مک لرگ تعامل اجتماعی فرصت های بی نظیری جهت دستیابی افراد به منابع اجتماعی دیگر فراهم می کند که این امر در نهایت موجب افزایش مشارکت سیاسی می شود (۲۱). بر اساس نظریه کلمن افزایش سرمایه اجتماعی باعث مشارکت سیاسی بیشتر از طریق مشارکت در دامنه وسیعی از فعالیت های سیاسی

³ Alesina

¹ Teney & Hanquinet

² Suh

اساس در مشارکت سیاسی، اعتماد سیاسی یک عنصر کلیدی است.

سومین یافته این پژوهش بیان می‌کند بین پایگاه اجتماعی-اقتصادی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه مثبت و معناداری (ضریب همبستگی اسپیرمن ۰/۲۳۸ و سطح معنی داری ۰/۰۵) وجود دارد. این یافته همسو با یافته‌های قادری (۵۱)، جعفری نیا (۵۲)، باقری، حسین زاده و شجاعی (۱۷) و بابایی فرد و همکاران (۵۳) می‌باشد. پایگاه اجتماعی توجه، اعتبار و ارزشی است که جامعه برای نقش اجتماعی فرد در گروه و طبقه قائل است و پایگاه اقتصادی وضعی را در یک فرد در رژیم اقتصادی داراست و یا وضعیت او را در بخش تولیدی دقیق‌تر نشان می‌دهد (۱۲). در تبیین این یافته می‌توان به نظرات جامعه‌شناسان مختلف اشاره کرد. این نتیجه با نظریات هانتینگتون، لیپست، اینگلهارت و راش و وربا و نای همخوانی دارد. هانتینگتون و نلسون در مدل خود به مشارکت در نظام سیاسی توجه ویژه‌ای داشته‌اند. به نظر آنها دو عامل اساسی در افزایش مشارکت سیاسی افراد جامعه دخالت دارند؛ یکی نخبگان و دیگری توسعه اقتصادی - اجتماعی است و درون یک جامعه، سطوح مشارکت سیاسی در ارتباط با پایگاه اقتصادی-اجتماعی متفاوت می‌باشد. آن‌هایی که سواد و درآمد بیشتری دارند و دارای منزلت اجتماعی بالاتر هستند، نسبت به آن‌هایی که فقیر، بی سواد و دارای مشاغل با منزلت پایین‌تر هستند، مشارکت بیشتر دارند (۲۷). بر اساس نظریه لیپست هرچه فرد به لحاظ موقعیت اقتصادی و اجتماعی (شغل، درآمد و تحصیلات) جایگاه بالاتری داشته باشد، از نظر سیاسی فعال‌تر است (۲۸). از نظر وربای و نای شهروندان مرفه‌تر، تحصیل کرده‌تر و برخوردار از پایگاه اقتصادی و اجتماعی بالاتر، دارای مشارکت بیشتری هستند (۳۳). از نظر اینگلهارت تحصیلات رسمی، موقعیت اجتماعی-اقتصادی، سطح مهارت و اطلاعات، مهارت‌های ارتباطی، تجربه‌های شغلی، شبکه‌های سازمانی بر افزایش مشارکت تأثیر گذارند (۳۱). به نظر راش بین مشارکت سیاسی و پایگاه اجتماعی-اقتصادی، تحصیلات، شغل، جنسیت، سن، مذهب، قومیت، ناحیه و محل سکونت، شخصیت و محیط سیاسی که در آن مشارکت صورت می‌گیرد رابطه وجود دارد (۳۲).

چهارمین یافته این پژوهش بیان می‌کند بین هویت قومی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. پناهی و همکاران در تحقیقی با عنوان "فرهنگ سیاسی و مشارکت سیاسی زنان" نتیجه گرفتند متغیر قومیت زنان بر مشارکت سیاسی آنان مؤثر است (۵۴). رضائیان قراگوزلو و همکاران در تحقیقی با عنوان "عوامل بازدارنده مشارکت اقتصادی زنان از سوی خانواده در جامعه محلی (مطالعه

روستای بهده شهرستان پارسیان)" تأثیر بازدارندگی عامل قومیت بر مشارکت زنان را نشان دادند (۵۵). این یافته با نظریات میلبراث و گوئل، و برادول همخوانی دارد. میلبراث و گوئل معتقدند هویت قومی به طور قابل ملاحظه‌ای بر مشارکت سیاسی تأثیر دارد (۱۶). به نظر برادول قومیت از عوامل تأثیرگذار در مشارکت سیاسی افراد است؛ یعنی افراد با قومیت‌های مختلف از میزان مشارکت سیاسی متفاوتی برخوردارند (۳۴). در تبیین این یافته می‌توان گفت استان خوزستان شامل اقوام مختلف است که در شهرهای منطقه ساکن شده‌اند. حضور این اقوام نشان دهنده تنوع گسترده بافت فرهنگی و اجتماعی این استان می‌باشد؛ بنابراین شهرهای استان خوزستان به ویژه شهر اهواز نیز دارای تنوع قومی و فرهنگی می‌باشد که بر مشارکت سیاسی زنان موثر می‌باشد.

یافته پنجم تحقیق بیان می‌کند بین میزان استفاده از رسانه‌های گروهی و مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این یافته همسو با یافته‌های عبداللهی نژاد، قاسمی نژاد و صادقی (۵۶)، ملکان و همکاران (۵۷)، امیدی و مرادی فر (۵۸)، بیژن، اعجازی و لکزی (۵۹)، شهرام نیا و همکاران (۶۰)، پناهی و عالی زاده (۶۱) می‌باشد. این یافته با نظریات لرنر، اولسون و واکاری همخوانی دارد. لرنر در مطالعه‌ای که روی شش کشور در حال توسعه (ایران، ترکیه، لبنان، مصر، سوریه و اردن) انجام داد به این نتیجه رسید میان وجود و استفاده از وسایل ارتباط جمعی با مشارکت سیاسی رابطه معناداری وجود دارد (۵۶). اولسون وسایل ارتباط جمعی را یکی از چهار عامل موثر بر مشارکت سیاسی می‌داند (۲). از نظر واکاری رسانه‌های جمعی نقش کلیدی و موثر در مشارکت سیاسی دارند و از مرکزیت برخوردارند و قادرند با فراخواندن مردم به مشارکت در سیاست، باعث بالا رفتن میزان مشارکت سیاسی شوند (۱۱). در تبیین این یافته می‌توان گفت رسانه‌های اجتماعی با ارائه اخبار و اطلاعات به نسبت مستقل‌تر از گفتمان‌های رسانه‌های رسمی و معطوف به قدرت به صورت انبوه، دیدگاه‌های افراد جامعه به ویژه زنان را نسبت به پدیده مشارکت سیاسی، کم و کیف و نحوه آن شکل می‌دهند. مردم جامعه و از جمله زنان بسیاری از آرمان‌های خود مانند آزادی، دموکراسی، مشارکت و... را در رسانه‌های اجتماعی اعم از شبکه‌های اجتماعی مجازی و ابزارهای پیام‌رسان موبایلی جست‌وجو می‌کنند. این امر باعث می‌شود آنها علاوه بر ایجاد کانال‌های گروهی، شبکه‌های غیر رسمی واقعی را نیز گسترش دهند. این مهم‌ترین تأثیری است که رسانه‌های اجتماعی و شبکه‌های اجتماعی مجازی در شکل‌گیری و افزایش مشارکت زنان در امور مختلف به ویژه امر سیاسی داشته‌اند. در مجموع، رسانه‌های اجتماعی با ارائه تصویری موقت اما تأثیرگذار از پدیده‌ها و رویدادهای جامعه

بنابراین بر مسئولان است تا نهادمندی سیاسی را بگونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند تا با ایجاد شرایط ذکر شده اعتماد زنان شهر اهواز برای مشارکت سیاسی را فراهم آورند: الف- افزایش شبکه‌های رسمی و غیر رسمی متشکل از زنان شهر اهواز ب- افزایش اعتماد شخصی و اعتماد نهادی زنان شهر اهواز پ- افزایش میزان تعامل فردی، گروهی و نهادی در بین زنان شهر اهواز ت- افزایش همیاری‌های اجتماعی، مذهبی و خیریه‌ای در بین زنان شهر اهواز.

۲- با توجه به اینکه یکی از مؤلفه‌های سنجش مشارکت سیاسی انتخاباتی زنان شهر اهواز در این پژوهش بررسی میزان مشارکت زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ بوده است. دیگر محققان می‌توانند یافته‌های بدست آمده در این پژوهش را در تحقیقات خود در مورد مشارکت انتخاباتی زنان در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ مورد استفاده قرار بدهند.

۳- تاریخ سیاسی ایران و نقش نخبگان سیاسی، علمی و فرهنگی زن در آن نشان می‌دهد که نخبگان زن پیوسته از جایگاه و محبوبیت بالایی در میان زنان برخوردار بوده‌اند و زنان نسبت به عملکرد آنان حساس و تأثیر پذیر بوده‌اند و یافته‌های تحقیق حاضر هم مؤید این محبوبیت و جایگاه بالای زنان نخبه در بین زنان شهر اهواز می‌باشد؛ بنابراین بر مسئولین و برنامه‌ریزان در سطح شهر اهواز است که مشارکت سیاسی زنان نخبه شهر اهواز را با دقت بیشتری مد نظر داشته باشند و در جلب حداکثری مشارکت آنان عنایت ویژه‌ای مبذول داشته باشند.

۴- اعتماد سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز بر مشارکت سیاسی آنان تأثیر گذار است. حفظ و گسترش اعتماد سیاسی زنان بویژه در روابط بین شخصی آنان می‌تواند در تغییر مشارکت سیاسی زنان شهر اهواز نقش مهمی داشته باشد. تأمل و تعمق در تصمیمات سیاسی با در نظر گرفتن نقش و منزلت زنان تأثیر شگرفی بر رفتارهای بعدی زنان شهر اهواز دارد، بطوریکه دقت و تدبیر در اینگونه تصمیمات می‌تواند موجب حفظ و افزایش اعتماد سیاسی زنان به نهادهای دولتی و نیز منجر به افزایش مشارکت سیاسی آنان بشود.

۵- با توجه به شرایط اقتصادی کنونی کشور و اینکه زنان بیشترین آسیب را از این شرایط با توجه به نبود شرایط برابر کار و امنیت اجتماعی نسبت به مردان می‌برند. انجام کنش‌های یاری‌گرایانه اجتماعی می‌تواند تأثیر بسزایی در جلب مشارکت سیاسی زنان بالای ۱۸ سال شهر اهواز داشته باشد؛ از اینرو تقویت نهادهایی مثل صندوق‌های قرض الحسنه محلی و انجمن‌های خیریه‌ای و سایر سازمان‌های مردم نهاد که خدمات شایانی به تأمین اجتماعی و اقتصادی زنان می‌نمایند می‌تواند در ارتقاء سطح مشارکت سیاسی زنان شهر اهواز نقش بسزایی داشته باشد.

در میان گروه‌های متفکر و همسالان، باعث شده‌اند که ابتدا روابط و ارتباطات اجتماعی از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی تولید و در مرحله بعد، با بازتولید آن در شبکه‌های واقعی و غیررسمی، منجر به تحریک و انگیزه‌های نیرومندی برای مشارکت سیاسی آنها شود. ارائه تفسیرهای خاص زنان در فضای مجازی بستر مناسبی برای ظهور و تجلی کنش‌های سیاسی آنان فراهم کرده است که از این طریق به گفت و گو و تعامل پیرامون مسائل و موضوعات سیاسی مورد علاقه پردازند. رسانه‌ها از طریق تأثیری که بر فرهنگ سیاسی و اثربخشی سیاسی داشته‌اند و دارند، محرک قوی برای ایجاد و افزایش انگیزه‌های مشارکت سیاسی در میان زنان به شمار می‌آیند. ساخت و برساخت اجتماعی واقعیت‌های سیاسی و اجتماعی و انعکاس آن در رسانه‌های اجتماعی باعث شده است که زنان آرمان‌های عدالت‌خواهانه خود مبتنی بر تغییر وضعیت موجود و اصلاح امور را از مسیر راهکارهای مسالمت‌آمیزی همچون انتخابات و صندوق‌های اخذ رأی، ابتدا در فضای مجازی جست‌وجو و سپس برای به فعلیت رساندن آن به عرصه عمومی واقعی یعنی مشارکت سیاسی در سطوح مختلف از جمله رأی دادن قدم گذارند؛ از این رو، می‌توان گفت رسانه‌های اجتماعی با ارائه تصویری موقت اما تأثیرگذار از پدیده‌ها و رویدادهای جامعه در میان گروه‌های همفکر، باعث شده‌اند که ابتدا روابط و ارتباطات اجتماعی از طریق شبکه‌های مجازی تولید و در مرحله بعد، با بازتولید آن در شبکه‌های واقعی غیررسمی، منجر به تحریک و انگیزه‌های نیرومندی برای مشارکت سیاسی آن‌ها شود. ارائه تفسیرهای خاص در فضای مجازی بستر مناسبی برای ظهور و تجلی کنش‌های سیاسی آنان فراهم کرده است که از این طریق به گفت و گو و تعامل پیرامون مسائل و موضوعات سیاسی مورد علاقه پردازند و در موقعیت‌های مناسب از جمله زمان برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان به عرصه مشارکت سیاسی در سطوح مختلف قدم گذارند. رسانه‌های جمعی می‌توانند به عنوان یکی از عوامل اصلی مشارکت سیاسی به انتقال ارزش‌ها، باورها و احساسات سیاسی یا نهادینه کردن فرهنگ مشارکت سیاسی یک جامعه به افراد آن جامعه نقش ایفا کنند.

پیشنهادات

با توجه به یافته‌های تحقیق به منظور ارتقاء مشارکت سیاسی زنان شهر اهواز و نیز استفاده از این یافته‌ها در تحقیقات دیگر می‌توان پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه نمود.

۱- یکی از یافته‌های اساسی این پژوهش تأثیر سرمایه اجتماعی زنان شهر اهواز بر مشارکت سیاسی آنان می‌باشد؛

References

1. Zarei, G. (2017). A Survey of Effective Factors on Women's Political Participation among Female Teachers of Parsian City. *Quarterly Journal of Women and Society*, 8(31), 19-32. http://journals.miau.ac.ir/article_2547.html
2. Baghery, M., Hosseinzadeh, A. H., & Shojaei, H. (2020). A Study of the Relationship between Political Socialization and Women's Political Participation in Ahwaz, Iran Using Structural Equation Modeling Approach. *The Women and Families Cultural-Educational*, 14(49), 55-85. https://cwfs.ihu.ac.ir/article_205027_0.html?lang=fa
3. Athari, H., & Shahriyari, A. (2014). A Survey on the Factors Affecting Women's Political Participation (Case Study: Women in Booshehr City). *Women in Development & Politics*, 12(2), 265-286. https://jwdp.ut.ac.ir/article_52359_6946.html?lang=fa
4. Imam Khomeini. (2014). the position of women in Imam Khomeini's thought. Tehran: Institute for Organizing and Publishing the Works of Imam Khomeini.
5. Hosseinpour, S., Poryani, M., Ajdaryzadeh, H. (2022). Sociological Explanation of the Political Participation of Bakhtiari Lur and Arab Women (A Case Study of Khuzestan Province, 2019). *Political and International Researches Quarterly*, 12(49), 261-278. http://jpir.iaujournals.ir/article_688119.html?lang=fa
6. Shaikhzakariaee, S. V., & Mohammadi, O. (2017). Investigating the Factors Affecting the Women's Political Participation (aged 20-40 years) in 2015 (Case Study: City of Sanandaj). *Sociology of Women (Journal of Woman and Society)*, 6(24), 105-123. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=309283>
7. Hashemi, S. A. (2015). Social Factors Affecting Women's Political Participation (Case Study: Women from 18 to 39, in Lamerd City). *Quarterly Journal of Woman & Society*, 6(1), 87-101. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=242909>
8. Azimi Hashemi M., Ghazi Tabatabaei M., & Hedayati Asl A.A. (2016). Woman's Political Participation In Iran. *Sociology Of Women (Journal Of Woman And Society)*, 6(4), 105-123. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=256064>
9. Darabi, M. (2015). Social factors affecting women's political participation in hamadan province of iran (Case study: Nahavand city). *Sociological Studies of Youth*, 6(17), 57-84. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=261865>
10. Masoudnia, H., & Mohammadifar, N., & Moradi, G., & Foroughi, A. (2013). A Study Of The Social And Psychological Factors Affecting Political Participation Among University Professors (Case Study: University Of Isfahan). *Journal Of Applied Sociology*, 23(4 (48)), 27-30. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=296734>
11. Nikpour Ghanavati, L., & Moeini, M., & Ahmadi, H. (2012). Investigating Social-Economical Factors Related To Women Political Participation. *Sociology Of Woman (Journal Of Woman And Society)*, 3(1 (9)), 39-61. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=301973>
12. Hosseinzadeh, A., & Eider, N., & Abbasi, E. (2012). A Study Of Factors Affecting Residents' Civic Participation In The City Of Khoram Aabad. *Urban Studies*, 2(2), 59-81. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=288112>
13. Golabi, F., Hajiloo, F. (2012). Sociological Review of Political

Participation Rate of Women and some of Social Factors Affecting It (Case Study in Eastern Azerbaijan Province). *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, 1(1), 173-200. https://jisr.ut.ac.ir/article_36552.html?lang=en

14. McKenzie, B. D. (2004). Religious social networks, indirect mobilization, and African-American political participation. *Political research quarterly*, 57(4), 621-632. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/106591290405700410?journalCode=prqb>

15. Parvin, P. (2018). Democracy without participation: A new politics for a disengaged era. *Res Publica*, 24(1), 31-52. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11158-017-9382-1>

16. Bagheri, M., Hosseinzadeh, A. H., & Shojaei, (2018). The Effect of Socioeconomic Status on Women's Political Participation In the Ahvaz city. *Journal of Participation and Social Development*, 4 (6), 1-31. <https://jpsd.hormozgan.ac.ir/article-1-122-fa.html>

17. Hajipour, H., amini, Y., kordzanganeh, M. (2021). The Impact of Social Capital On Political Participation Amongst the Citizens Above 18 Years of Age in Ahwaz. *Social Science Quarterly*, 14(4), 52-27. http://jss.iau-shoushtar.ac.ir/article_681725.html

18. Abdolkhani, L., Jouhar, T. (2014). The Political Participation Level Evaluation of Working Women in the Department of Education and Training in Region 2 of Ahvaz. *Scientific Research Quarterly of Woman and Culture*, 6(21), 63-72. http://jwc.iauahvaz.ac.ir/article_522969.html?lang=en

19. Putnam, R. D. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy* Princeton: Princeton University Press.

20. Lake, R., & Huckfeldt, R. (1998). Social networks, social capital, and political participation. *Political Psychology*, 19(3), 567-584. <http://capitalintellectual.egc.ufsc.br/wp-content/uploads/2016/05/0162-895X.00118.pdf>

21. McClurg, S. D. (2003). Social networks and political participation: The role of social interaction in explaining political participation. *Political research quarterly*, 56(4), 449-464. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/106591290305600407>

22. Faghihi, A., & Feyzi, T. (2006). Social Capital: New Approach in Organization. *Management Knowledge*, 19(72), 23-46. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=103845>

23. Khoshfar, G., Bagheriyan, M., mirzakhani, S., Jandaghi, F. (2019). The relationship between social capital and political participation of citizens (Case study: Gorgan). *Two Quarterly Journal of Contemporary Sociological Research*, 8(14), 27-52. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=537842>

24. Dahl, Robert A. (1974). *Who Governs?.* New Haven: Yale University Press.

25. Dahl, Robert A. (1984). *Modern Political Analysis.* New jersey: Prentice Hall.

26. Seyed Emami, K. (2007). The Political Participation of University Students In Iran: Some Predictive Indicators. *Research Letter of Political Science*, 2(1 (6)), 59-77. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=107408>

27. Huntington, S. and Nelson, J. M. (1976), *Political Participation in Developing Countries*, Cambridge: Harvard University Press. <https://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674863842>

28. Abdolahinejad, A., & Sadeghi, J., & Ghasemi Nezhad, A. (2016). Social Media and Political Participation In Elections The Relation Between Using Facebook, Telegram And Instagram And Political Participation Of Students In Iran'S Parliamentary Elections In 2016. *New Media Studies*, 2(5), 33-73. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=582390>
29. Motazed Rad, A., & Sepahvand, I. (2013). Sociological Study of Factors Affecting The Level Of Political Participation Of Khorramabad's High School Teachers, Iran (2013). *Journal of Political Studies*, 5(19), 36-92. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=400600>
30. Lipset, S.M. (1963). *Political Man*. New York: Anchor Books.
31. Inglehart, R. (1995). *Culture shift in advanced industrial society*, translated into Persian by Maryam vatar, Tehran: press kavir.
32. Rush, M. (1992). *Politics and Society, An Introduction to Political Sociology*. London: Harvester Wheatsheaf.
33. Verba, S. & Nie N. H. (1979) *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*, New York, Harper and Row
34. Farahmand, M., & Vakili Ghasemabad, S., & Poor Rajimian, E. (2016). Examining The Political Participation Of Youth In Yazd City And Factors Influencing. *Strategic Studies on Youth And Sports*, 15(33), 1-37. <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=574679>
35. Abasi Esfajir, A. A., & Esfandyari, M. (2017). Factors Affecting Students' Political Participation (Case Study: Students at the Islamic Azad University – Sari Branch). 2 (4), 47-78. http://jpsd.hormozgan.ac.ir/browse.php?a_code=A-10-58-2&sid=1&slc_lang=fa
36. Jafari Kalarijani, S. A., Azin, A. Mohammadi, A. (2020). The study of social and cultural factors affecting political participation among youth in Mazandaran province. *Journal of Iranian Social Development Studies*, 12(46), 33-46. https://jisds.srbiau.ac.ir/article_16079.html
37. Najafi, M. J., Masoumi rad, R., & Shahbazi, M. (2020). Study of the relationship between social capital and political participation among citizens of Kermanshah city. *Political Sociology of Iran*, 3(2), 131-155. <https://www.magiran.com/paper/2197900>
38. Eslami, M., Rajablo, J., Davoudkhani, M. (2019). Investigating the level of political participation of Tehran citizens with emphasis on the components of social capital. *Social Research*, 11(45), 149-168. https://jsr.riau.ac.ir/article_1684.html
39. Khoshfar, G., Bagheriyan, M., mirzakhani, S., Jandaghi, F. (2019). The relationship between social capital and political participation of citizens (Case study: Gorgan). *Two Quarterly Journal of Contemporary Sociological Research*, 8(14), 27-52. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=537842>
40. Ansari, A. (2017). The Impact of Social Capital on Political Participation (kohgiluyeh young people aged 20-35) in the first term of the presidency of Hassan Rouhani. *The Islamic Revolution Approach*, 11(40), 145-167. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=345802>
41. Bagheri, M., Hosseinzadeh, A., & Shojaie, H. (2018). The Effect of Social Capital Dimensions (Social Trust, Sense of Powerlessness, Social Cohesion, Social Links) on Women's

- Political Participation Khouzestan Province (Case Study: Ahvaz). *Quarterly Journal of Social Development (Previously Human Development)*, 12(3), 29-62. https://qjds.scu.ac.ir/article_13652.html
42. Gatabi, H., & Korshidi, M. (2016). Relation between Social Capital and Political Participation (Case Study: Qom Citizens). *Social Welfare Quarterly*, 16(62), 359-391. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=360049>
43. Nejat, J., Ebadollahi, H., & Zahmatkesh, H. (2014). A Study on Effect of Social Capital on Political Participation (Case Study: 15-29 Year Old Young People In Bushehr Province). 13(26), 1-17. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=309672>
44. Emamjomehzadeh, S. J., Rahbarghazi, M., Isanezhad, O., & Marandi, Z. (2012). Study of Relationship between Social Capital and Political Participation among Students of the University of Isfahan. *Research Letter of Political Science*, 4, 7-33. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=176094>
45. Teney, C., & Hanquinet, L. (2012). High political participation, high social capital? A relational analysis of youth social capital and political participation. *Social science research*, 41(5), 1213-1226. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ssresearch.2012.03.012>
46. Suh, H. (2013). Correlation between social capital and political participation: Considering national economic, political development, and economic inequality. *University of Arizona*, 1-28. <https://www.semanticscholar.org/paper/Correlation-between-Social-Capital-and-Political-%3A-Suh/dbc1293b7059c19669f034ea85923ab2c798664e>
47. Alesina, A., & Giuliano, P. (2011). Family ties and political participation. *Journal of the European Economic Association*, 9(5), 817-839. <https://academic.oup.com/jeea/article-abstract/9/5/817/2298424?redirectedFrom=fulltext>
48. Molaei, M. R. (2018). The role of political trust and knowledge in prediction of students' interest to political participation. *Political Knowledge*, 14(1), 141-163. <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=482672>
49. Sedighi, B., Melkomiyani, L., & Ojaghi, A. M. (2011). The effect of political trust on political participation (masters student islamic azad university roudehen school year 88-89). *Social Research*, 4(11), 171-188. <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=160262>
50. Amini, S., KAVAKEBIAN, M., & SHIRI, T. (2020). Explaining the Social Factors Affecting Political Participation (Case Study: Ilam Province, 1998). *Political Sociology of Iran*, 3(3), 215-243. http://jou.spsiran.ir/article_118210.html?lang=fa
51. Ghaderi, R. (2018). The Impact of Political Culture on Women's Participation (with Emphasis on the Role of the Islamic Revolution in Iran). *Journal of History of Politics and Media*, 1(2), 221-245. <https://kssi-journal.ir/fasname/aboutus/9318/4/9318/52/>
52. Jafarinia, G. (2012). A Survey of Socio-Economic Factors Affecting the Rate of Khormoj Residents Political Participation. *Research Letter of Political Science*, 7(2), 87-122. http://www.ipsajournal.ir/article_172.html
53. Babaiefard, A., & Sarbandi, A. (2019). Assessment of Factors Affecting Attitudes towards the Women's Social Status in Kashan.

- Quarterly Journal of Women and Society*, 10(40), 89-126. http://jzvj.miau.ac.ir/article_3871.html
54. Panahi, M. H, Banifateme, S. S. (2015). Political Culture and Political Participation of Women. *Social Science Quarterly*, Vol 22, No 68, pp 35-78. [DOI: 10/22054] https://qjss.atu.ac.ir/article_1280.html
55. Rezaiean gharagozlou, A, Rostamalizadeh, V. (2020). Factors deterrent women's economic participation by families in the local community (Case study of women in Behdeh, Parsian city). *Women and Society Quarterly*, 11(41), 53-78. http://jzvj.miau.ac.ir/article_4048.html
56. Abdolahinejad, A., Sadeghi, J., & Ghasemi Nejhadi, A. (2016). Social Media and Political Participation in Elections the relation between using Facebook, Telegram and Instagram and Political Participation of Students in Iran's Parliamentary Elections in 2016. *New Media Studies*, 2(5), 34-75. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=334483>
57. Malekan, M., Rahbarqazi, M., Ebrahimipour, H., & Harsij, H. (2013). A study of the relationship between cyberspace and political participation (The case of students at the university of Isfahan). *Journal of Applied Sociology*, 24(4), 211-226. https://jas.ui.ac.ir/article_18334.html
58. Omid, A., & Moradifar, S. (2019). Social Media and its Effects on Political Participation; a Case Study of Political Participation in the Province of Mazandaran. *Global Media Journal-Persian Edition*, 13(2), 254-275. https://gmj.ut.ac.ir/article_70870.html?lang=fa
59. Bijan, A., Ejazi, E., & Lakzi, M. (2019). Analyzing the Influence of Social Networks on Political Participation (Case Study: Iran and Russia) 2010-2020. *Research Letter of Political Science*, 14(4), 37-80. http://www.ipsajournal.ir/article_385.html
60. Shahramnia, A., Ebrahimipour, H., Mahmoud Oghli, R., & Malekan, M. (2017). Evaluation The Impact of Social Networks on Political Participation, Case Study: Mazandaran University. *Journal of Applied Sociology*, 28(1), 19-32. https://jas.ui.ac.ir/article_21248.html?lang=fa
61. Panahi, M. H, Alizadeh, E. (2005). The Effect of Mass Media on Tehran Residents Political Participation. *Social Science Quarterly*, Vol 12, No 28-29, pp 89-131. https://qjss.atu.ac.ir/article_5273.html?lang=fa